

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 225/2012-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť I. B., H., zastúpeného advokátkou Mgr. E. B., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 269/2008 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co 292/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2011 doručená sťažnosť I. B., H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 269/2008 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co 292/2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa spolu s manželkou B. B. a O. D. (ďalej len „navrhovateľka v 3. rade“, spolu len „navrhovatelia“) návrhom podaným 21. septembra 2004 pôvodne Okresnému súdu Trnava domáhali proti odporcovi Ing. M. K., B. (ďalej len „odporca“), určenia neplatnosti výpovedí z nájmu bytov. Okresný súd Trnava meritórne prvýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 13 C 134/2004-470 zo 6. júla 2006 v spojení s opravným uznesením č. k. 13 C 134/2004-487 z 12. decembra 2006. Tento rozsudok však krajský súd uznesením č. k. 23 Co 62/2007-500 z 23. mája 2007 na základe Okresný súd Piešťany, ktorý 29. apríla 2010 rozsudkom č. k. 4 C 269/2008-609 vo veci rozhodol. Z dôvodu podania odvolania obidvomi sporovými stranami sa vec v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nachádzala na krajskom (druhostupňovom) súde (sp. zn. 23 Co 292/2010).

Podľa názoru sťažovateľa postup tak okresného súdu, ako aj krajského súdu v označených konaniach je poznačený zbytočnými priet'ahmi, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ svoje presvedčenie odôvodnil takto:

«Vzhľadom na skutočnosť, že vo vyššie označenej veci súd naďalej nekonal, podal právny zástupca O. D. dňa 28. 04. 2009 sťažnosť na priet'ahy v konaní... Predsedníčka Okresného súdu v Piešťanoch vyhodnotila sťažnosť navrhovateľky v treťom rade za opodstatnenú a zaviazala sa dohliadať na to, aby v uvedenej veci k priet'ahom nedochádzalo. Napriek uvedenému nebolo do konca roka 2009 nariadené vo veci pojednávanie.

Sťažovateľ preto podal dňa 20. januára 2010 sťažnosť na priet'ahy v konaní... Predsedníčka Okresného súdu v Piešťanoch listom zo dňa 23. 03. 2010 vyhodnotila sťažnosť sťažovateľa za čiastočne opodstatnenú...

... Dňa 29. 4. 2010 sa konalo pojednávanie, na ktorom súd vyniesol rozsudok...

Voči uvedenému rozhodnutiu podal odporca odvolanie listom zo dňa 8. 6. 2010. Navrhovatelia podali dňa 26. 5. 2010 odvolanie proti rozhodnutiu v časti týkajúcej sa nároku na náhradu trov konania...

Spis je v súčasnosti (od 8. 10. 2010) na Krajskom súde v Trnave, pričom súd do dnešného dňa vo veci nevykonal žiaden úkon.

Vzhľadom na uvedené podal sťažovateľ dňa 4. 3. 2011 sťažnosť na prieťahy v konaní na Krajský súd v Trnave. Listom zo dňa 24. 3. 2011 upovedomila predsedníčka Krajského súdu sťažovateľa o vybavení jeho podania. Z jej vyjadrenia je zrejmé, že súd vo veci nekonal cca. päť mesiacov čo nepovažuje za neprimerane dlhú lehotu na vybavenie veci na odvolacom súde, keďže priemerne trvá vybavenie veci na Krajskom súde v Trnave 6 - 8 mesiacov. Predpokladá, že vec sťažovateľa bude vybavená v 3. štvrtroku tohto roku. K dnešnému dňu napriek tomu, že končí tretí štvrtrok 2011 nebol vo veci vykonaný na Krajskom súde v Trnave žiaden procesný úkon...

Vyššie označeným postupom „nekonaním“ Okresného súdu v Piešťanoch a Krajského súdu v Trnave bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...

... Vec, ktorá je predmetom rozhodovania možno považovať vzhľadom na právne predpisy, ktoré treba aplikovať za štandardne zložitú. Obaja účastníci konania v konaní vystupujú aktívne a v primeraných lehotách spolupracujú so súdom...

Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že Krajskému súdu bol poskytnutý dostatočný priestor na vykonanie nápravy a nemožno od neho spravodlivo požadovať, aby v prípade nečinnosti súdu po dobu viac ako šesť mesiacov čakal ďalšiu dobu (ďalších šesť mesiacov)...

Sťažovateľ poukazuje na porušenie svojho ústavného práva i zo strany Okresného súdu v Piešťanoch, ktorý preukázateľne nekonal takmer dva roky. Považuje preto za potrebné konštatovať porušenie svojho ústavného práva zo strany Okresného súdu v Piešťanoch a to napriek skutočnosti, že v súčasnosti je konanie na tomto stupni ukončené - nie však právoplatným rozhodnutím, pretože odporca rozsudok Okresného súdu v Piešťanoch č. k. 4 C 269/2008 zo dňa 29. 4. 2010 napadol v celom rozsahu a o veci je oprávnený rozhodnúť Krajský súd v Trnave. Je možné, že Krajský súd v Trnave napadnuté rozhodnutie zruší a vec vráti Okresnému súdu v Piešťanoch na opätovné prejednanie a rozhodnutie vo veci.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že:

„1. Základné právo I. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Piešťanoch v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 269/2008 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co/292/2010 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Trnave prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co/292/2010 konal bez zbytočných prietahov.

3. I. B. priznáva finančné zadošťačenie v sume 8 000 €..., ktoré je mu Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť v sume 4 000,- €... Krajský súd v Trnave v 4 000 €..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. I. B. priznáva úhradu trov konania v sume 261,82 €..., ktoré sú Okresný súd v Piešťanoch a Krajský súd v Trnave povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet advokátky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V prvom rade je potrebné podotknúť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý je v danom prípade zastúpený kvalifikovanou právnou zástupkyňou. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení toho základného práva (na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy) a v súvislosti iba s tými postupmi všeobecných súdov (postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 269/2008 a postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co 292/2010), ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení iného práva (právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

V zmysle uvedeného je predmetom konania pred ústavným súdom namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 269/2008 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co 292/2010.

1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 269/2008 ústavný súd poznamenáva, že konanie na okresnom súde bolo skončené vyhlásením rozsudku č. k. 4 C 269/2008-609 z 29. apríla 2010.

Podľa judikatúry ústavného súdu zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

V súlade so svojou judikatúrou (II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, IV. ÚS 61/03, II. ÚS 298/06, II. ÚS 250/09) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručenému v čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 269/08 okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 29. apríla 2010 (sťažovateľovi a spol. doručené 25. mája 2010), t. j. viac ako rok a štyri mesiace pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Podľa zistenia ústavného súdu o odvolaní účastníkov konania proti predmetnému rozsudku okresného súdu konal od 3. novembra 2010 krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co 292/2010, ktorý 12. decembra 2011 o odvolaniach účastníkov konania rozhodol tak,

že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti určenia neplatnosti výpovedí z nájmu bytov vo vzťahu k sťažovateľovi a navrhovateľke v 3. rade a vo výroku o trovách konania potvrdil. Rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť v spojení s rozhodnutím krajského súdu 27. februára 2012.

Sťažnosť na postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 269/2008 bola teda ústavnému súdu doručená potom, ako okresný súd vo veci vyhlásil rozsudok (29. apríla 2010). Takže v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už okresný súd nemohol ovplyvniť plynulosť priebehu konania, a teda ani porušiť označené právo sťažovateľa, pretože vyhlásením rozsudku vo veci samej okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa v konaní pred súdom prvého stupňa. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd v tomto štádiu nemohol vykonávať, a preto bolo treba vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila vyhlásením rozhodnutia vo veci samej pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Tento skutkový stav bol so zreteľom na obsah sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov základom pre záver ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (namietané porušenie základného práva postupom okresného súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. V súvislosti so sťažovateľom namietaným postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Co 292/2010 ústavný súd z vyžiadaného na vec sa vzťahujúceho

súdneho spisu zistil, že odvolacie konanie začalo predložením súdneho spisu okresným súdom 3. novembra 2010 na rozhodnutie o opravnom prostriedku účastníkov konania proti rozsudku prvostupňového súdu č. k. 4 C 269/2008-609 z 29. apríla 2010.

Právna zástupkyňa sťažovateľa následne 19. novembra 2010 doplnila listinné dôkazy k odvolaniu.

Na základe žiadosti krajského súdu zo 14. októbra 2011 Okresný súd Trnava zapožičal 19. októbra 2011 odvolaciemu súdu súdny spis sp. zn. 21 C 95/1995 (predmetom tohto konania bolo „zrušenie práva užívať byt“).

Dňa 28. októbra 2011 krajský súd nariadil pojednávanie na 12. december 2011, na ktorom po vyjadreniach účastníkov konania a ich právnych zástupcov krajský súd vyhlásil rozsudok (č. k. 23 Co 292/2010-690), ktorým rozhodnutie okresného súdu v napadnutej vyhovujúcej časti určenia neplatnosti výpovedí z nájmu bytov vo vzťahu k sťažovateľovi a k navrhovateľke v 3. rade a vo výroku o trovách konania potvrdil a odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľom náhradu trov odvolacieho konania. Právna zástupkyňa sťažovateľa (a navrhovateľov) 13. decembra 2011 predložila vyúčtovanie trov konania navrhovateľov v odvolacom konaní.

Z dôvodu čerpania dovolenky (od 23. decembra 2011 do 8. januára 2012) zákonná sudkyňa 10. januára 2012 požiadala predsedu krajského súdu o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozhodnutia z 12. decembra 2011 do 23. januára 2012. Predseda krajského súdu tejto žiadosti vyhovel.

K vráteniu súdneho spisu okresnému súdu došlo 26. januára 2012.

Ako vyplýva z prehľadu procesných úkonov vykonaných vo veci, postup krajského súdu je poznačený ojedinelým prieťahom v trvaní viac ako 11 mesiacov (od 3. novembra 2010 do 14. októbra 2011) pri celkovej dobe trvania konania necelých 15 mesiacov. Je teda možné konštatovať, že až na ojedinelú nečinnosť krajského súdu bolo konanie inak plynulé smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, a teda také, ktoré napĺňa účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov

(II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 146/06). Pojem zbytočné prietahy obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v konaní zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, I. ÚS 146/06).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu v napadnutom konaní sa zjavne nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vychádzajúc z uvedených skutočností a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup krajského súdu v napadnutom konaní po prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2012